

[eu och facket]

Svindlande affärer

Anders Borg är lättad efter de senaste turerna i eurokrisen. Nu får det gå hur det vill med grekerna. Bankerna är räddade. I riksdagen pläderar Fredrik Reinfeldt för svensk anslutning till den finanspakt Tyskland och Frankrike dikterat: "Det ramverk som 17 euroländer avser att införa liknar det ramverk vi har i Sverige sedan mitten av 1990-talet. [...] Man måste lära sig att leva inom de resurser och ramar man har."

Sparsamheten med offentliga medel gäller bara det allmännyttiga, allt från underhåll av järnvägarna till blöjor åt svårt sjuka äldre. I övrigt råder andra förhållningsregler.

De länder som ansluter sig till finanspakten förbinder sig att hålla sina statsbudgetar i balans eller samla pengar på hög. Om eventuella underskott överstiger 0,5 procent av BNP riskerar syndarna att drabbas av repressalier och sättas under förmyndarskap.

Europeiska Centralbanken, ECB, vägrar att med krediter lätta räntebördorna för de länder som hamnat i svårigheter efter den svindelkonjunktur som euron underblåste. Gåldenärerna tvingas ta lån på drakoniska villkor från IMF och EU:s nyupprättade stödfonder för att betala av tidigare lån och lösgöra Europas storbanker ur krisen. De utlämnar sig till främmande makters godtycke för att bli kvitt skulder de har nationell rättslig kontroll över. "Det är som att vända sig till lånehajen hos maffian för att betala igen ett lån

från mormor", kommenterar en krönikör i Financial Times.

Samtidigt uppvisar ECB, efter mönster från den svenska 90-talsmodellen, en enastående generositet mot de banker som sprätt iväg samhällets finansiella tillgångar och ruinerat folk och länder. Sedelpressen står inte still. Den rullar på som sällan förr. Men pengarna kommer inte det allmänna till del. ECB erbjuder bankerna i unionen obegränsade treåriga krediter till 1 procent ränta i utbyte mot tvivelaktiga säkerheter. Om en bank efter tre år inte förmår återbetala sitt lån blir medlemsstaten den hör hemma i betalningsskyldig. ECB och dess VIP-kunder håller skolor, vårdhem och pensioner i pant för att blåsa nytt liv i fallerade finansaffärer. Inget demokratiskt organ har fått yttra sig i saken.

I första vändan lånade 523 banker 489 miljarder euro. I nästa vända försåg sig 800 banker med ytterligare 530 miljarder. Sammanlagt motsvarar beloppen omkring 10 procent av BNP i eurozonen.

Medlemsstaterna är alltså enligt den nya finanspakten förbjudna att själva låna mer än 0,5 procent av BNP, men genom beslut av ECB:s oavsättliga bankirer har de utan tillstymmelse till offentlig debatt eller demokratiska beslut gått i borgen för 20 gånger så stora privata lån.

Bankernas aktier stiger, direktörerna kvitterar ut nya premier och Anders Borg är lättad. Stefan Löfven säger inte ett pip.

Mikael Nyberg

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att läglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för "en total avreglering av arbetsmarknaden".

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, protestaktioner etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund

Förstatliga är nödvändigt

”Vi står inför ett val” säger författaren och frilansjournalisten Mikael Nyberg i Vänsterpress [nr 4/2012] om järnvägstrafiken.

”Antingen ett statligt monopol eller ett privat monopol. Det senare tror jag också är syftet från EU:s sida, man vill att stora privata monopol tar över.”

Nyberg ser förstatligande som en nödvändig förutsättning för järnvägen. Men bara förstatligande räcker inte: ”Vi har gått från planmässig nedläggning av järnvägen till marknadsmässigt sönderfall. Det krävs en planmässig utveckling av järnvägen.”

V vill satsa på tunnelbanan

Staten ska bidra med pengar till kollektivtrafiken i Stockholms län. Det anser Vänsterpartiet som i sin budgetmotion avsätter två miljarder kronor till byggstarten av tunnelbana till Nya Karolinska samt Spårväg syd.

– Den infrastruktur som finns räcker inte till, säger Ulla Andersson, ekonomisk-politisk talesperson för Vänsterpartiet.

– Vi menar att staten bör bistå i det här arbetet. Tunnelbana, spårväg och järnväg är väldigt centralt om man vill ha en klimatomställning, men det här är också ett väldigt bra sätt att skapa jobb.

Individuella löneavtal i Grekland

I Grekland har sedan i februari, enligt Europafackets nyhetsbrev (april 2012), 33.133 individuella anställningsavtal ingåtts på 7.800 företag innebärande lönesänkningar på mellan 23 och 28 procent.

Detta är en effekt av det nyliberala ”ekonomiska anpassningsprogram” som Trojkan (EU, ECB och IMF) har påtvingat parlamentet i Aten. Centrala kollektivavtal rivs upp på det att löntagarnas ekonomiska och sociala villkor försämras.

Utvecklingen ligger också helt i linje med den så kallade eurolandspakten som euroländernas stats- och regeringschefer ingick i mars 2011. I den pakten (ej att förväxla med finanspakten som antogs ett år senare) lovar de deltagandemedlemsstaterna bland annat att ”se

över lönesättningsarrangemangen, och vid behov centraliseringsgraden i förhandlingsprocessen”.

F-skatten ska utvärderas

Regeringen ska undersöka vilka effekter ändringen av f-skatten fått, Utvärderingen är beställd av riksdagen.

Den som vill starta eget behöver numera bara ha en uppdragsgivare för att få ha f-skatt. Tidigare krävdes minst två uppdragsgivare för att själv få betala sina skatter och avgifter. Ändringen genomfördes för tre år sedan.

Socialdemokraterna har hävdats att förändringen har lett till missbruk genom att anställda mer eller mindre tvingas att starta eget. F-skatten kan användas som ett sätt att kringgå anställningsskyddslagen och för att dumpa löner, menar Jennie Nilsson [s].

Höjda löner i Tyskland

Sex och en halv procent mer i lön eller strejk. Det valet ger tyska IG Metall arbetsgivarna i årets löneförhandlingar. I mars fick de offentliganställda ett nytt avtal som gav 6,3 procent på 24 månader. Fredsplikten för de tyska metallarna löpte ut den 28 april.

”Dessa höjda tyska löner är precis vad Europa behöver för att få fart på stabiliseringssarbetet, för de kommer att bidra till att konkurrensförhållandena mellan de nordeuropeiska och de sydeuropeiska ekonomierna rättas till”, menar Barry Eichengreen, ekonomiprofessor vid Berkeleyuniversitet.

Pensioner till döda greker stoppade

Grekiska myndigheter har stoppat utbetalningar av pensioner och annat stöd till 200.000 redan avlidna invånare, rapporterar TT-Reuters. Åtgärden är ett resultat av en specialgranskning som inleddes i september i fjol och innebär en årlig besparing på motsvarande 7,1 miljarder kronor.

Misstankarna väcktes bland annat då det enligt pensionsregistret såg ut som om Grekland hade över 9.000 invånare över 100 år.

Hollande vill omförhandla finanspakten

Francois Hollande vann den andra omgången av det franska presidentvalet den 6 maj och blir därmed socialistpartiets första president i Frankrike på 17 år. Den främsta förklaringen till valsegern är ett djupt och utbrett missnöje med Frankrikes avgående president, Nicolas Sarkozy.

Under valrörelsen har Francois Hollande gjort utspel om att riva upp den så kallade Merkozy-pakten, dvs. euroländernas nya finanspakt om skärpta budgetkrav. "Socialistpartiets presidentkandidat har därmed fått många väljare att tro att han kommer att driva en helt annan europolitik. I praktiken skulle skillnaden inte bli så stor", konstaterar Dagens Nyheters ledarredaktion [22 april].

Vi har hört det förut. Våren 1997 utlyste Frankrikes president Jacques Chirac ett nyval i hopp om en stärkt konservativ majoritet. Det blev fiasko, vänstern vann en storseger och socialisterna bildade regering med kommunisterna och de gröna. I valrörelsen lovade socialisternas ledare Lionel Jospin att riva upp EU:s stabilitetspaket som förevigar Maastrichtfördragets så kallade konvergenskriterier om maximalt tre procent av BNP i budgetunderskott och 60 procent av BNP i statsskuld. Chiracs gaullistparti försökte hänga på med liknande utspel.

Efter valet hotade den nye premiärministern Lionel Jospin att stoppa införandet av euron tills de fick igenom sina krav. Men när det avgörande toppmötesdagen kom i Amsterdam i juni 1997 backade Jospin eftersom Tysklands finansminister Theo Waigel var orubblig. Tidtabellen för euron ändrades inte och stabilitetspakten stod fast. För att rädda ansiktet på den franska regeringen döptes paktens namn till stabilitets- och tillväxtpakten och ett "sysselsättningstoppmöte" utlovades under hösten.

Francois Hollande försöker ny göra om samma trick. [1997 var han partisekreterare och i praktiken vice regeringschef under Lionel Jospin.] Hollande säger sig inte acceptera den rådande uppfattningen bland EU:s makthavare att mer åtstramningar är lösningen på EU:s problem. I stället vill han, enligt Aftonbladets ledarredaktion, "driva en mer traditionell vänsterpolitik för jobb och tillväxt med stimulanspolitik och arbeten i offentliga sektorn".

Men under valrörelsen har Hollande blivit allt mjäukare. En del av förklaringen kan sökas i att dagens tyska statsledning, med förbundskansler Angela Merkel och finansminister Wolfgang Schäuble i spetsen, är lika oresonlig som sin föregångare. Hollande har redan tonat ned att finanspakten ska rivas upp och talar nu om huruvida den måste kompletteras med "tillväxtpolitik".

Omedelbart efter en valseger ska Francois Hollande vända sig till Berlin och kräva omförhandling av finanspakten, lovade han i valrörelsen. Redan vid EU-toppmötet i slutet av juni ska en ny och bättre pakt klubbas, uttalade Francois Hollande efter valsegern. Två dagar innan det franska presidentvalet uttalade EU-presidenten Herman van Rompuy att han har kallat till ett informellt EU-toppmöte i månadsskiftet maj-juni.

– Det är ett förberedande möte. På agendan står tillväxt och jobb, sade Herman Van Rompuy och betonade att mötet är informellt och inte ska ta några beslut.

Det är möjligt att finanspakten, som formellt heter "Fördrag om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen", kommer att ges ett ännu krångligare namn utan att man ändrar en mening i själva fördragstexten.

I Tyskland har man skjutit upp förbundsda- gens godkännande av finanspakten till efter det franska presidentvalet. Men Wolfgang Schäuble hävdade den 24 april att Frankrike kommer att vara en "pålitlig partner" till Tyskland.

– Europa är på väg att återfå marknadens förtroende och finanspakten kommer att ratificeras, sade den tyske finansministern enligt nyhetsbyrån Direkt.

Och den tyska förbundskanslern, Angela Merkel, har redan satt ned foten och gett ett tydligt nej till dem, inklusive den franske presidenten, som vill omförhandla euroländernas finanspakt.

"Den är inte förhandlingsbar", sade Angela Merkel, rapporterar tyska tidningen Die Welt och syftar på euroländernas finanspakt som 25 av EU:s 27 medlemsländer valt att gå med i.

Det som oroar Tyskland och andra euroländer mest är vad som händer med den franska ekonomin. Efter fem år med Sarkozy är statsskulden 86 procent av BNP - hisnande 1.717 miljarder euro – och den växer. Frankrike har flera stora lån som akut måste omförhandlas.

Kreditvärderingsinstitutet hotar att sänka landets betyg igen med dyrare räntor som följd.

Under 2012 kommer Frankrike att tvingas låna 1.600 miljarder kronor, enbart för att finansiera årets budgetunderskott och betala amorteringar på gamla lån. Det franska statskulden är inte inhemsk, utan ligger till två tredjedelar i händerna på utländska investerare. I år kan statskulden tangera 90 procent av BNP. Allt vad EU och Internationella valutafonden [IMF] bunkrat upp i form av brandväggar och krisfonder motsvarar ungefär hälften av den franska statskulden.

Gösta Torstensson

Folkrörelsen säger nej till finanspakten

Med EMU-krisen har det blivit alltmer uppenbart att det är EU:s stormakter som dikterar villkoren för övriga EU-länder. Den finanspakt som Tyskland och Frankrike har påtvingat euroländerna innebär allt mer av precis det som hittills fungerat mycket dåligt.

Finanspakten medför en institutionaliserad nyliberal politik, till exempel innehåller den en regel om att ett lands budgetunderskott inte får överskrida 0,5 procent av BNP.

I praktiken handlar det om att acceptera kraftiga nedskärningar i välfärden, försämringar för löntagarna och uppluckringar av de fackliga rättigheterna.

Det finns inga garantier för arbetsrätten. Den mycket vaga formulering som finns i avtalstexten återfinns i en inledande strecksats som sannolikt

saknar juridiskt värde.

Finanspakten innebär också ett tvång för länder som har euron som valuta att överge sitt demokratiska självbestämmande över finanspolitiken [offentliga utgifter och skatter] och acceptera en hårdare styrning från det nya Eurotoppmöte med en särskild ordförande som kommer att styras av stormakternas regeringar och där EU-domstolen, EU-kommissionen och Europeiska centralbanken verkställer deras påbud.

Finanspakten är därmed inte bara en centralisering utan även en avdemokratisering av den ekonomiska politiken. Inom fem år ska den mellanstatliga finanspakten upphöjas till EU-lag. Ett av syftena [precis som valutaunionen som sådan] är att tvinga ihop euroänderna till en centraliserad och odemokratisk överstat, ett slags Europas Förenta Stater.

Sverige och andra EU-länder utanför euron kan ansluta sig till euroländernas åtstramningspakt på frivillig väg. Enligt regeringens tolkning skulle Sverige inte på något sätt vara bundet av de krav som ställs på euroländerna, men skulle genom att medverka kunna ”vinna” inflytande. Men det enda Sverige tjänar på finanspakten är att Fredrik Reinfeldt får sitta med som åhörare på ett av Eurotoppmötena per år.

Att gå med i finanspakten innebär ytterligare ett steg in i den valutaunion som svenska folket röstade nej till i folkomröstningen 2003 och som 88 procent av svenskarna skulle säga nej till om det vore folkomröstning idag. Riksdagen måste därför säga nej till euroländernas finanspakt.

Folkrörelsen Nej till EU:s 16:e kongress i Västerås den 5-6 maj 2012.

Vill du veta mer om EMU?

Köp Gösta Torstenssons bok
Myter och fakta om EMU.
Pris 100 kronor [plus porto].
Beställ boken genom att mejla
gosta.torstensson@nejtill.eu.se

EU:s bemanningsdirektiv hotar löntagarna

För ett år sedan presenterade professor Birgitta Nyström sin utredning om EU:s bemanningsdirektiv. Hon föreslår en ny uthyrningslag, som ska innehålla ramregler. Dessa ska arbetsmarknadens parter sedan kunna konkretisera i avtal.

Bemanningsdirektivet, som antogs den 18 november 2008, har två motstridiga syften.

Dels ska anställda i bemanningsföretag garanteras samma rättigheter som anställda i kundföretagen, i enlighet med direktivets ”lika-behandlingsprincip”. Eller som det formuleras i direktivtexten: ”Grundläggande arbets- och anställningsvillkor för arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag bör minst motsvara de villkor som skulle gälla för dem om de hade anställts av kundföretaget för att utföra samma arbete.”

Dels ska ”onödiga och otillåtna hinder för bemanningsarbete undanröjas”, vilket Bemanningsföretagens förbundsdirektör Henrik Bäckström kallar en ”hinderprövningsprincip”.

I direktivet slås det fast att medlemsländerna ska genomföra ”en översyn av eventuella begränsningar eller förbud som kan ha införts när det gäller arbete som utförs av arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag”. I många kollektivavtal finns det i en eller annan form begränsningar när det gäller inhyrning av arbetskraft. I direktivet understryks det också att det syftar till att ”utveckla flexibla arbetsformer” och att det ”bör genomföras med iakttagande av fördragets bestämmelser om fritt tillhandahållande av tjänster och fri etableringsrätt”. Direktivet syftar alltså till att bereda väg för fri rörlighet för bemanningsföretag på EU:s inre marknad.

I DIREKTIVET FINNS DET EN HÄNVISNING till EU:s så kallade utstationeringsdirektiv. Det slås fast att bemanningsdirektivet ”bör genomföras [...] att det påverkar Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållandet av tjänster”. Det är detta direktiv som EU-domstolen har tolkat i den så kallade Lavaldomen, vilken fråntar svenska fackföreningar rätten att ta till konfliktåtgärder för att driva igenom svenska kollektivavtal med utländska företag med utländsk arbetskraft som opererar på den svenska arbetsmarknaden. Det enda som

svenska fackföreningar kan kräva är att de utländska företagen ska betala minimilön och uppfylla vissa andra minimivillkor.

Rättsläget blir inte mindre oklart av att det i utstationeringsdirektivet, som antogs den 16 december 1996, slås fast att ”Om inte annat föreskrivs i andra gemenskapsbestämmelser medför inte detta direktiv någon skyldighet att tillåta företag för uthyrning av arbetskraft, men direktivet står heller inte i strid med att medlemsstaterna tillämpar sin lagstiftning om att arbetskraften ställs till förfogande och företag för uthyrning av arbetskraft för företag som inte är etablerade inom deras territorium, men som utövar verksamhet där i samband med tillhandahållandet av tjänster”.

Bemanningsdirektivets reservation för utstationeringsdirektivet kan betyda att utländska bemanningsföretag med utländsk arbetskraft kan komma undan med att betala minimilöner, vilket skulle förvärpa den av Lavaldomen redan legaliserade läglönekonkurrensen.

BEMANNINGSDIREKTIVET SKULLE VARIT OMSATT i svensk lag senast den 5 december förra året. Men fortfarande har regeringen inte lagt någon proposition. Detta gör att Henrik Bäckström säger att alla slags begränsningar av uthyrningsverksamhet i kollektivavtal redan är olagliga. [Sverige gör sig under alla omständigheter skyldig till fördragsbrott enligt Lissabonfördrag, EU:s stora regelbok, och kan hamna i en juridisk process versus EU-kommissionen och EU-domstolen och drabbas av både vanära och böter.]

Vilken av direktivets två motstridiga principer – likabehandlingsprincipen och hinderprövningsprincipen – som kommer att ges företräde på den svenska arbetsmarknaden och om utländska bemanningsföretag kan bedriva lönedumpning med hänvisning till utstationeringsdirektivet, är det inte folkvalda riksdagsledamöter i Stockholm som kommer att kunna avgöra, utan ytterst av två odemokratiska och överstatliga EU-institutioner; kommissionen i Bryssel och domstolen i Luxemburg. Se Lavaldomen.

Onsdagen den 18 januari genomförde ett antal fackförbund och LO-distrikt i Norge en politisk strejk mot EU:s bemanningsdirektiv. Varför agerar inte den svenska fackföreningsrörelsen mot detta hot mot löntagarna och den svenska kollektivavtalsmodellen?

Gösta Torstensson

Handelsfackklubb kräver fasta jobb

Handels avtal slår fast att fack och företag måste förhandla om inhyrning från bemanningsföretag. Men för Handelsklubben på Lagenas lager i Jordbro är det inte tillräckligt.

Frågan om inhyrning från bemanningsföretag var en av stridsfrågorna i Handels avtalsförhandlingar. När förbundet utan att använda strejkvapnet tecknade avtal med Svensk Handel innehöll det för lagerarbetarnas del skrivningar som slår fast att företagen är skyldiga att förhandla vid inhyrning. Det slår också fast vilken förhandlingsordning som ska gälla. Samt att bemanningsföretagen ska ha kollektivavtal.

Även om det är en förbättring jämfört med tidigare avtal är det ändå en bra bit ifrån de krav som Handels enats om på såväl avtalskonferenser som på den senaste förbundskongressen.

– Det finns ett tryck underifrån. Lagerklubbar över hela landet har drivit kravet att minst 90 procent ska vara egen tillsvidare anställd personal. Avtalet ger ett visst inflytande över bemanningsföretagens användning, men vi har en bra bit kvar innan vi har nått vårt mål.

DET SÄGER JESSICA MOYA FRÅN DEN stridbara Handelsklubben på Lagenas lager i Jordbro utanför Stockholm. Vi träffar henne tillsammans med jobbkompisen Luis Gutierrez under lunchrasten från en facklig utbildning i centrala Stockholm, för ett samtal om det nya avtalet och om hur bemanningsföretagen påverkat arbetsplatsen.

– Jag tror att vi fått ett bättre resultat om vi gått ut i strejk, fortsätter Jessica Moya. Det har blivit lite mycket av givande och tagande mellan fack och arbetsgivare. Våra arbetskamrater på Lagenas har förstått att facket måste sträva efter att ta initiativ och gå före. Det handlar om maktförhållanden.

Hon nämner fackets eftergift att förlänga provanställningstiden från sex till åtta månader som ett exempel.

– Det är att ta ett steg tillbaka.

Avtalet gav er som jobbar på lager lägre löneökningar än de butiksanställda. Hur ser du på det?

– Det är självklart att vi ska vara solidariska. Men jag tycker att både vi som jobbar på lager och de butiksanställda förtjänar mer i löneökning

Kommer ni att ha någon nytta av avtalets skrivningar i bemanningsfrågan?

– Idag har Lagenas tagit in personal från fyra bemanningsföretag. Jag tror inte att det kommer att bli någon större skillnad, säger Luis Gutierrez.

– Vi hade liknande överenskommelser innan företaget sade upp alla lokala avtal, fortsätter Jessica Moya. Lagenas använder inte inhyrningen bara för att klara tillfälliga arbetstoppar eller täcka upp för sjukfrånvaro. För de är det en permanent lösning.

2009 GENOMFÖRDE ARBETARNA PÅ LAGENA en uppmärksam vild strejk i protest mot att företaget, som då ägdes av statliga Systembolaget, ville säga upp fastanställda och ersätta de med inhyrda. Strejken bidrog till att skapa uppmärksamhet kring hur bemanningsföretagen används för att attackera arbetarklassens villkor. Även om Lagenas inte lyckades med att ersätta hela personalen så utgörs en allt större del av arbetsstyrkan idag av inhyrda.

– Vi har gått från att vara 145 kollektivanställda till 76, berättar Jessica Moya.

Hur påverkas arbetsplatsen av att en så stor del av arbetsstyrkan är inhyrda från bemanningsföretag?

– Det är en piska att ha bemanningsföretag på arbetsplatsen. Det finns visserligen ett bemanningsavtal som säger att vi ska jobba för lika lön och villkor, men det fungerar inte så i praktiken. Arbetare ställs emot arbetare, och vi har sett hur de inhyrda bestraffas. De som är uppkäftiga och säger ifrån är inte välkomna tillbaka.

– Det är en större press på de inhyrda. De håller ett högt tempo och hetsas att tävla mot varandra. Det påverkar arbetsmiljön, påpekar Luis Gutierrez.

Även det fackliga arbetet påverkas negativt när arbetarkollektivet splittras och jobbar under olika villkor.

– De inhyrda kan gå med i Handels, men de blir inte medlemmar i vår klubb, förklarar Jessica Moya. Vi har ingen möjlighet att företräda de här arbetarna, annat än i arbetsmiljöfrågor. Där kan vi agera som skyddsombud.

Anser ni att det behövs bemanningsföretag på den svenska arbetsmarknaden?

– Nej, svarar Jessica Moya och Luis Gutierrez, bestämt och unisont.

Victor Johansson

SD stöder en löntagarfientlig politik

IF Metalls förbundsordförande Anders Ferbe gick till attack mot Sverigedemokraterna i sitt förstamaj-tal i Vaggeryd och Värnamo: "Låt oss se till att de blir en parentes".

SD har skördat sina framgångar i ett samhälle med växande ojämlikhet, enligt Anders Ferbe. Med ökade klasskillnader söker allt fler enkla svar på svåra frågor.

– Det är inte ett höjt främlingsfientligt tonläge som skrämmer mest. Det är tystnaden som gör att Sverigedemokraterna kan skruva upp volymen.

– När Sverigedemokraterna angriper de som invandrat till Sverige angriper de våra arbetskamrater, de som driver våra lunchrestauranger, de som tröstar våra barn och ger trygghet åt våra äldre. De angriper oss alla.

SD ses i Sverige fortfarande som ett ganska extremt parti, men högerpopulistiska partier har vuxit till en maktfaktor i stora delar av Europa. Dessa partier står för ett dubbelt hot. De lockar väljare som tidigare röstat med vänstern samtidigt som de konsekvent stöder en högerinriktad löntagarfientlig politik.

Eva-Britt Svensson

Vad tycker Stefan Löfven om euron?

Samma dag som Socialdemokraterna valde Stefan Löfven som ny ledare meddelade partiet att man hade kommit överens med regeringen om medlemskap i euroländernas nya finanspakt.

Stefan Löfven är stark anhängare av euron. I samband med folkomröstningen 2003 var han ordförande för den EMU-entusiastiska kampanjorganisationen Fackliga röster för Europa.

Jag har mejlat till Stefan Löfven och frågat om han i dag anser att Sverige ska anslutas till euron. En av hans medarbetare skickade mig ett god dag-yxskaft-svar:

"Hej Gösta! Tack för ditt mejl. EMU står för Ekonomiska och Monetära Unionen. Det är ett samarbete inom EU som bland annat innebär att medlemsländerna har en gemensam valuta, euro, och en gemensam penningpolitik.

År 2003 hölls en folkomröstning om att införa

euron som valuta i Sverige där en majoritet röstade emot. Vi respekterar folkomröstningsresultatet och de utfästelser som gavs i samband med folkomröstningskampanjen 2003.

Vänliga hälsningar, Wissam Abdallah, Socialdemokraterna."

Jag skickade ett nytt mejl i vilket jag uttryckte mig mer precist: "Du svarar inte på min fråga: Är Stefan Löfven för att Sverige ska gå med i EMU?". Detta mejl skickade jag den 11 april klockan 15.20. Jag har fortfarande inte fått något svar.

Gösta Torstensson

ECB:s nedåtgående spiral

Vid sitt senaste policymöte lämnade Europeiska centralbanken i Frankfurt, Tyskland, sin ränta oförändrad på 1,00 procent och angav som skäl att inflationen låg en halv procent över den officiella gränsen på 2 procent. "ECB spelar ett farligt spel", menar Barry Eichengreen, ekonomiprofessor vid Berkeleyuniversitet i Kalifornien [Dagens Nyheter 16 april].

"Utan konsumtion och tillväxt finns det ingen lösning på Europas problem. Om den privata konsumtionen sjunker leder budgetnedskärningarna bara till lägre skatteintäkter, vilket kräver ytterligare budgetnedskärningar och så vidare i det oändliga."

Enligt Eichengreen är skälet till att ECB undviker "penningpolitiska stimulanser", dvs. räntesänkningar, att man vill upprätthålla "trycket på politikerna att genomdriva det som måste till" nämligen "strukture reformer" och andra "impopulära åtgärder" som ökad "flexibilitet på arbetsmarknaden".

Det senare är kodord för försämrade löne- och arbetsvillkor samt försvagad ställning för de fackliga organisationerna.

Eva-Britt Svensson

Riksdagen uppmanas säga nej till ESM-fonden

Riksdagen kommer snart att ta ställning till frågan om EU:s fördrag ska ändras för att göra det möjligt för euroländerna att inrätta Europeiska stabilitetsmekanismen [ESM]. Det berör även oss, inte minst eftersom vi har en regering och en oppositionsledare som vill att Sverige ska

anslutas till euron.

Den nya fonden åtgärdar inte eurokrisens grundläggande orsaker. ESM inrättas istället för att göra något åt att euron i sig låser länder vid en överstatlig valuta- och penningpolitik. Inrättandet av fonden innebär stora ekonomiska åtaganden för tveksamma ändamål och en kraftig urholkning av demokratin.

ESM ska ha en utlåningskapacitet på 500 miljarder euro men den volymen kan utökas i framtiden. Detsamma gäller kapitalet i fonden på 700 miljarder euro som medlemsländerna tillsammans ska garantera och kan tvingas att betala in. Om Sverige hade varit ett euroland skulle vi behöva skjuta till omkring 200 miljarder kronor. Och den summan kan senare stiga.

När beslut om utbetalningar från ESM ska tas saknas vetorätt. Istället tas besluten med 85 procent av rösterna som tilldelas efter kapitalinsats. Röststyrkan avgörs alltså av ländernas ekonomiska styrka.

Det innebär att Tyskland och Frankrike har vetorätt, men inte mindre länder. I EU är alla lika, men några är mer lika än andra. Mindre länder kan röstas ner även om de anser att villkoren för utbetalningarna är orimliga. Men de kan inte neka att skjuta till mer kapital.

Som villkor att få lån från ESM kommer det aktuella eurolandet att tvingas acceptera "ekonomiska anpassningsprogram". Vad det betyder kan vi se i Grekland där EU har satt regeringen i Aten under förmyndarskap och tvingat det grekiska parlamentet att besluta om drastiska nedskärningar, avregleringar, privatiseringar, lönesänkningar med mera.

Vänsterpartiet har lagt fram en motion i riksdagen som avslår ändringen av artikel 136 i EUF-fördraget, dvs. inrättandet av ESM, och att en sådan ändring förs in i anslutningslagen till EU.

Bifaller inte riksdagen detta kräver Vänsterpartiet ett juridiskt bindande socialt protokoll samt juridiskt bindande garantier för den svenska kollektivavtalsmodellen som villkor för ett riksdagsgodkännande.

Folkrörelsen Nej till EU menar att ESM är en ekonomiskt oansvarig och odemokratisk konstruktion som måste avvisas. Vi uppmanar riksdagen att stödja Vänsterpartiets motion och säga nej till fördragsändringen om ESM.

Folkrörelsen Nej till EU:s 16:e kongress i Västerås den 5-6 maj 2012.

Folkrörelsen säger nej till främlingsfientlighet

På temat "Världen är större än EU" genomförde Folkrörelsen Nej till EU en kongress i Västerås den 5-6 maj. Ett av de beslut som togs var ett strategidokument för de kommande åren i vilket Folkrörelsen Nej till EU klart tar avstånd från Sverigedemokraterna och andra främlingsfientliga och högerextremistiska organisationer: "Vårt nej till EU är ett nej till främlingsfientlighet och ett ja till en human flyktingpolitik och ett demokratiskt och mångkulturellt samhälle."

Med enhällighet beslöt kongress att omvälja Jan-Erik Gustafsson, Kista, som ordförande och Per Hernmar, Göteborg, till vice ordförande. I övrigt består styrelsen av sju ordinarie ledamöter och tre suppleanter.

Kongressen gästades av representanter för Vänsterpartiet, Socialdemokratiska EU-kritiker och Kommunistiska partiet, samt Folkrörelsen Nej till EU:s systerorganisationer i Danmark, Finland, Island och Norge.

I anslutningen till kongressen utdelades Folkrörelsen Nej till EU:s demokrati- och frihetspris, som gick till Eva-Britt Svensson från Växjö, tidigare EU-parlamentariker för Vänsterpartiet.

I övrigt antog kongressen två uttalanden, ett om den så kallade ESM-fonden och ett om euroländernas finanspakt. I båda uttalanden kräver Folkrörelsen Nej till EU att riksdagen ska rösta nej, bland annat därför att svenska folket sagt nej till euron.

Bli medlem i Folkrörelsen Nej till EU. 200 kronor på plus-giro 433 02 07 - 4. Ungdomar, arbetslösa och pensionärer betalar 150 kronor.

Grekland är demokratins kanariefågel

Om 2008 var året då den stora, globala finanskrisen bröt ut, 2010 året då Greklandskrisen först stod på löpsedlarna och år 2011 året då eurokrisen blev ett begrepp kan 2012 bli året då den politiska krisen för hela eurosamarbetet briserar.

I Frankrike fick den EU- och främlingsfientliga Nationella Fronten drygt 18 procent av rösterna i den första valomgången. Från finska "sannfinländare" och svenska sverigedemokrater i norr till grekiska nynazister i syd sprider sig en skrämmande nationalism som med framgång fiskar i eurokrisens grumliga vatten. De partier och rörelser som har stärkts de senaste åren är inte bara de som protesterar mot nedskärningar utan även sådana som ifrågasätter hela integrationsprojektet. För första gången har rörelser som inte är rent marginella i EU:s kärnländer börjat kräva ett utträde ur inte bara EMU, utan hela EU.

Det grekiska valresultatet kan tolkas som att två tredjedelar av de röstande sade nej till fortsatta svältkurer och diktat från den så kallade trojkan, dvs. Internationella Valutafonden [IMF], Europeiska Centralbanken [ECB] och EU-kommissionen. Grekland är nu inne på sitt femte år med sjunkande per capita-inkomst, och samtidigt som arbetslösheten stiger, och mer än varannan ung vuxen står utan jobb, är budgetunderskottet fortsatt gigantiskt. Jakten på budgetbalans är en jakt på ett flyende mål: för varje nytt krispaket sjunker inkomster, sysselsättning och skatteintäkter.

Så här dagen efter valet i Grekland är tongångarna från Tyskland ännu återhållsamma, men budskapet är kristallklart: den tyska regeringen – liksom för övrigt även den svenska, som aldrig försummar ett tillfälle att tala om för grekerna vad grekerna ska göra – förväntar sig att den tidigare regeringens avtal med trojkan ska respekteras. Eller, med andra ord: valresultatet ska inte tillåtas ha någon betydelse för den ekonomiska politiken i landet.

Det finns också sansade röster som inser att de ständiga krispaketen i land efter land fungerar som såpa på ett sluttande golv. Rader av nationalekonomer och politiker – bland andra Frankrikes nyvalde president Hollande – kräver nu att ord

som "tillväxt" och "sysselsättning" ska bli legitima igen. Till och med IMF har börjat ifrågasätta den ensidiga tonvikten på sänkta löner och drastiskt minskade statsutgifter i eurozonens krisländer.

Vad dessa länder idag behöver är en reaktivering av produktion och sysselsättning. Inte ännu fler är med sjunkande inkomster, sänkta pensioner och stängda skolor. Och länder med massarbetslöshet och tomma fabriker, butiker och turisthotell lever inte över, utan långt under, sina tillgångar.

Snabbt men säkert undermineras också den politiska demokratin. Folken förväntas inta åskådarläktarna. I namn av krishantering ställs krav på att hävdvunna fackliga rättigheter, såsom rätten att sluta kollektivavtal, ska ställas åt sidan.

Förr i världen sägs det att man brukade släppa ned en kanariefågel i gruvorna för att se om det fanns några giftiga gaser. Om fågeln överlevde kunde gruvarbetarna gå ned.

Idag är Grekland den europeiska demokratins kanariefågel.

Valresultatet ska inte få spela någon roll. Det politiska prestigeprojektet EMU ska räddas till varje pris. Men priset är högt. Hur mycket stryk och förödmjukelser tål ett folk? Hur många fackliga och demokratiska rättigheter kan avskaffas utan folkliga revolter?

Idag Grekland. I morgon Portugal. I övermorgon Spanien. Och...

Stefan de Vylder

Ställ krav på ett socialt protokoll

LO:s ordförande Wanja Lundby Wedin presenterade i sitt öppningstal på LO-kongressen i månadsskiftet maj/juni 2008 en strategi för att bekämpa Lavaldomens antifackliga konsekvenser. En del var "att tillsammans med våra europeiska fackliga kamrater driva på för ett socialt protokoll kopplat till fördraget. Ett protokoll där medlemsstaternas regeringar tydligt deklarerar att de fackliga rättigheterna aldrig kan underordnas den fria rörligheten".

På LO-kongressen hälsningstalade John Monks, generalsekreterare för Europafacket [ETUC]. Han bekräftade att Europafacket vill att "en social skyddsparagraf ska läggas till som ett protokoll till de europeiska fördragen" som "ska slå fast att grundläggande rättigheter väger tyngre

än marknaden”. Men precis som Wanja Lundby-Wedin, som även är ordförande för ETUC, ville han att Lissabonfördraget först skulle drivas igenom ”eftersom det är ett viktigt steg framåt” och att ”våra chanser att få ett sådant protokoll är större när det nya Lissabonfördraget ratificerats”. Det sociala protokollet ”måste sedan antas så snart det är dags att se över” Lissabonfördraget.

Nu är det dags. På EU-toppmötet i december 2010 beslutade de 27 medlemsländernas stats- och regeringschefer enhälligt att ändra Lissabonfördraget för att inrätta en permanent krisfond för euroländer som råkar i ekonomisk kris, European Stability Mechanism [ESM]. EU-ledarna enades om att genomföra en ”begränsad förändring av fördraget” som ska kunna träda i kraft 2013 då den tillfälliga fond [EFSF] som man satte upp i våras i samband med Greklands krisen upphör att gälla.

I EU-fördragets artikel 48 har det i och med Lissabonfördraget införts möjligheter till ”förenklade ändringsförfaranden”. Europeiska rådet får anta ett beslut om fördragsändring med enhällighet.

”Detta beslut träder i kraft först sedan det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.”

Varje medlemsland har alltså vetorätt. Det ger ett utmärkt tillfälle att kräva ett socialt protokoll som villkor för att godkänna den föreslagna fördragsändringen.

Europafacket har utarbetat ett förslag till socialt protokoll som består av fyra artiklar. En av kärnpunkterna lyder [fritt översatt]: ”Inget i fördragen, särskilt inte ekonomiska friheter eller konkurrensregler, ska vara överordnade grundläggande sociala rättigheter och sociala framsteg. I händelse av regelkonflikt ska grundläggande sociala rättigheter äga företräde.”

EU-domstolen skulle i fortsättningen bli tvungen att ta hänsyn till protokollet och det skulle, kalkylerar Europafacket, ändra rättsläget i avvägningen mellan sociala hänsyn och den fria rörligheten.

EU-domstolen har i en rad avgöranden, varav Lavaldomen är den i Sverige mest kända, undergrävt det som är kärnan i vilken som helst facklig organisering; rätten att bekämpa social dumpning genom kollektivavtal och fackliga stridsåtgärder.

Desto mer angeläget att kräva ett socialt protokoll eftersom Lissabonfördraget inte alls [föga förvånande] motsvarat de förhoppningar

som Wanja Lundby-Wedin och John Monks gav uttryck för när de argumenterade emot kraven från bland annat Byggnads och Transport om att villkora riksdagens godkännandet av Lissabonfördraget med att Sverige först måste säkerställa garantier för den svenska kollektivavtalsmodellen som neutraliserar de antifackliga effekterna av Lavaldomen.

Gösta Torstensson

”Ge oss konfliktätten tillbaka”

På första maj genomförde LO-förbundet Transport en kampanj mot Lavaldomen på temat ”Ge oss konfliktätten tillbaka”.

På sin hemsida skriver Transport: ”Enkelt förklarar handlar det om att vi kräver våra fackliga rättigheter tillbaka från EU. Inför EU-inträdet 1995 fick Sverige ett löfte: Den svenska modellen med fackliga rättigheter som kollektivavtal och konflikt rätt skulle fredas. De fackliga rättigheterna skulle med andra ord inte underordnas EU:s principer om fri rörlighet av arbete, och vid en konflikt skulle de väga tyngre än EU-principerna. Men tolv år senare, 2007, visade det sig att löftet från EU inte var mycket värt. Då föll den så kallade Lavaldomen som, trots de tidigare garantierna, tog ifrån Sverige rätten att kräva fullvärdiga kollektivavtal av utländska företag. [...] Utländsk arbetskraft kan därför jobba till långt lägre löner i Sverige, vilket i sin tur drar ner lönerna på hela den svenska arbetsmarknaden.”

Nu har vi chansen att kräva tillbaka vad vi blivit lovade, menar Transport. Sverige och de andra EU-länderna ska besluta om en ändring i Lissabonfördraget. Ändringen är en följd av att EU instiftat ”räddningsfonder” som ska hjälpa skuldsatta euroländer att betala tillbaka sina skulder till tyska och franska storbanker.

”Men – det viktiga i den här frågan är egentligen inte vad ändringen i Lissabonfördraget gäller, utan att den är på gång. För när EU gläntar på dörren till sin grundlag finns möjligheter att få igenom ändringar även i andra fördrag. Flera andra EU-länder har använt sådana tillfällen för att driva sina egna hjärtefrågor. Nu är det vår tur”, skriver Transport som menar att riksdagen bör ställa krav på ett socialt protokoll för att godkänna den aktuella fördragsändringen.

Jan-Erik Gustafsson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.